



HAJDÚBÖSZÖRMÉNY

HAJDÚSÁGI MÚZEUM
H - 4220 Hajdúböszörmény
Kossuth Lajos utca 1.
Tel.: 06-52-229-038; 06-52-561-182
e-mail: info@hajdusagimuzeum.hu
www.hajdusagimuzeum.hu

Évszázadok fegyverben I. - Liliomok és oroszlánok a Tiszántúlon **NKA 3508/01091**

Szakmai konferencia, kamara kiállítás és múzeumi nap a MÖF alkalmából

Szakmai beszámoló

A program célja:

A Hajdúsági Múzeum az „Évszázadok fegyverben” című programsorozata első alkalmát a Múzeumok Őszi Fesztiváljának keretében kívánta megvalósítani, mert ez a program az elmúlt évek folyamán országos ismertségre tett szert. A program elsődleges célja az volt, hogy a múzeumi és tudományos élet képviselői, kulturális szakemberek, illetve a magyar történelmi és hadi hagyományőrök találkozzanak egymással, eszmét cseréljenek és tapasztalataikat megosszák egymással a hagyományőrző tevékenység és a múzeumi szakmai munka további eredményes fejlesztése érdekében.

Cél továbbá, hogy a magyar múzeumi szakembereket, magukat a múzeumokat és azok tárgyi és kutatható iratanyagát közelebb hozzuk a hagyományőrökhöz, előttük ismertté tegyük. Megismertessük velük a múzeumokban rejlő lehetőségeket, mintegy cserébe pedig bevonzunk egy új réteget a múzeumba, egy új rendszeresen visszatérő kutatói-látogatói és együttműködő partneri bázist hozunk létre.

Eddig a múzeumok és a hagyományőrök nem igazán tudtak együttműködni egymással, a múzeumok elzárkóztak a hagyományőröktől, bár ők próbáltak szakmai segítséget kérni önkéntes munkájuk és egyben hobbijuk eredményesebb folytatásához. Meggyőződésünk, hogy ezen változtatni kell, mert a múzeumoknak ma legalább annyira szükségük van a hagyományőrző civil szervezetekkel való együttműködésre, mint a hagyományőröknek a múzeumokban elérhető szakmai segítségnyújtásra, támogatásra.

Ennek elsődleges fontossága azonban abban rejlik, hogy mindezt a múzeumok és a hagyományőrző rendezvények látogató közönsége élvezhesse, hiszen mindkét szervezet – a hadi hagyományőrök és a kulturális intézmények is – kultúránk értékeinek megismertetői és közvetítői, így tevékenységük eredményes folytatása közös érdek. A Múzeumok Őszi Fesztiválja pedig országos ismertségével ideális alkalom mind a hadi hagyományőröknek, mind a múzeumoknak tevékenységük bemutatására úgy, ahogyan azt a látogató közönség a mindennapokban nem láthatja. Ezért is került megrendezésre a „Csak itt, csak most – Pincétől a padlásig” program keretében egy kamara kiállítás, mely válogatott fegyveranyagból csak ezen az egy napon volt látható, illetve egy hagyományőrző csoportok bemutatkozásával egybekötött, múzeumpedagógiai foglalkozásokkal színesített múzeumi délután.



HAJDÚBÖSZÖRMÉNY

HAJDÚSÁGI MÚZEUM
H - 4220 Hajdúböszörmény
Kossuth Lajos utca 1.
Tel.: 06-52-229-038; 06-52-561-182
e-mail: info@hajdusagimuzeum.hu
www.hajdusagimuzeum.hu

A program megvalósulása:

A program kitűzött napján reggel 8 órától vártuk a Hajdúsági Múzeumban az előzetesen meghívott katonai hagyományőrző csapatokat (Debreczeni Dósa Gyalogos Bandérium, Crux Alba Történelmi Hagyományőrzők, Landsknecht Söldnertum). A megérkezés és a regisztráció után rövid megnyitó következett, melyen Kopócs János történész-muzeológus a házigazda Hajdúsági Múzeum, Kovács József Dénes pedig a kamara kiállításon tárgyi anyaggal résztvevő Déri Múzeum nevében köszöntötte a megjelenteket. Ezután szakmai előadások következtek. Kopócs János „A sorsdöntő debreceni csata – 1317” címmel tartott előadást, majd Kovács József Dénes a debreceni Déri Múzeum Déri Frigyes Gyűjteményének Fegyvergyűjteményét mutatta be a konferencia résztvevőinek. Az előadások után rövid szakmai vitára, a felmerült kérdések feltételére is volt lehetőség, amivel a résztvevők éltek is. Érdekes szakmai jellegű párbeszéd alakult ki, ami utólagos visszajelzések alapján a meghívott hagyományőrzőknek és a Déri Múzeum képviselőjének is fontos új információkkal szolgált. Ezt követően az „Évszázadok fegyverben I. – Liliomok és oroszlanok a Tisántúlon” című kamara kiállítás megnyitása következett. A kiállítást kifejezetten erre az eseményre rendezték a Hajdúsági Múzeum munkatársai a Déri Múzeum Déri Frigyes Gyűjteményének válogatott fegyveranyagából, illetve a Hajdúsági Múzeum gyűjteményének középkori fegyveranyagából. A kiállítás apropója az alkalmasságon túl az volt, hogy a megnyitó és rövid ismertető után a jelenlévő muzeológusok segítségével és kesztyűk használatával a hadi hagyományőrzők kézbe is vehettek bizonyos tárgyakat. Megvizsgálhatták őket, súlyukat, méretüket, készítésük technikai módszereinek jeleit vizsgálhatták eredeti tárgyakon. Ebben segítségükre voltak a jelen levő muzeológusok, illetve az erre az alkalomra készített tárgykatalógus, mely a kiállított tárgyak nyilvántartott és közzé tehető adatait, leírását és velük kapcsolatosan új, pontosabb mérési adatokat tartalmazott. Az ezt követő szakmai vitát és eszmecsere ebédszünet zárta. Bár elsősorban meghívásos alapon szerveződött a konferencia, de a Múzeumok Őszi Fesztiváljának részeként nyitott programként zajlott le, melyen ingyenes regisztráció után bárki részt vehetett. Ennek keretében került sor a kamara kiállítás megnyitására is, azonban a kiállítás ezt követően kapuzárásig bárki által ingyenesen látogatható volt, amivel már a konferencia programjai után közvetlenül élt is a látogató közönség.

A konferenciát követő ebédszünet után rövid felkészülés következett a megjelent hadi hagyományőrző csoportoknak, amit követően 13.30-tól a Hajdúsági Múzeum díszudvarán a három meghívott csoport rövid, 20 perces bemutatkozó előadást tartott a közönségnek tevékenységükről, megjelenített korszakukról. Eközben 14 órától a Hajdúsági Múzeum emeleti állandó kiállításában három múzeumpedagógiai foglalkozáson vehettek részt a vállalkozó kedvű látogatók. A „Régészkedj!” című foglalkozáson a régészek munkájába nyerhettek betekintést, a „Beszédes leletek” című foglalkozás a restaurátorok munkáját mutatta be a régészeti feltárások után megismertette a résztvevőket a kerámia restaurálás lépéseivel. A „Páncélkovács munkája” című foglalkozás pedig visszaröpítette a látogatókat a középkorba és egy páncélkészítő műhely titkait tárta fel előttük. Ezek a foglalkozások kapuzárásig, azaz 16 óráig folyamatosan ingyenesen igénybe vehetők voltak. Közben a hagyományőrző csoportok bemutatója után az udvaron 15 órától kapuzárásig szabadon, a



HAJDÚBÖSZÖRMÉNY

HAJDÚSÁGI MÚZEUM
H - 4220 Hajdúböszörmény
Kossuth Lajos utca 1.
Tel.: 06-52-229-038; 06-52-561-182
e-mail: info@hajdusagimuzeum.hu
www.hajdusagimuzeum.hu

csoportok tagjainak felügyelete mellett és instruálásával ki lehetett próbálni a fegyvereket, páncélokat, eszközöket, melyeket a csoportok magukkal hoztak.

A program értékelése:

Összességében elmondható, hogy a program nagy érdeklődés mellett zajlott le és minden kitűzött célt sikerült megvalósítani. A hadi hagyományörző csoportok, melyeket meghívtunk mindannyian összlétszámukhoz képest magas létszámarányal voltak jelen. Érdeklődésük a szakmai előadásokon is figyelemre méltó volt, de az igazi elsőprő figyelmet a kézbe fogható, eredeti tárgyak kapták. Kifogyhatatlan kérdések özöne zúdult ránk és igazából voltak olyan kérdések (anyagminőséggel, készítési metódusokkal kapcsolatban) amikre előzetes vizsgálatok hiányában nem is tudtunk érdemben válaszolni, bár az erre az alkalomra készített katalógusfüzet a tárgyak nyilvánosan elérhető leltári adatait mind tartalmazta. Mivel korábban ezek a tárgyak csak az alapadatokkal lettek leltározva, a jelentős részüket kölcsönző Déri Múzeummal nagyon sokáig elhúzódtak a tárgyalások a kölcsönzés feltételeiről, így részletes mérésekre már nem maradt idő, a tárgyak fotóit pedig ugyancsak a tárgyalások elhúzódása és nem várt körülmények (kölcsönzési díj és tárgybiztosítás megállapítása) felmerülése miatt nem sikerült időre nyomdakészen beilleszteni a kiadvány szövegébe.

Az eszmecsere rávilágított a hazai muzeológiai munka súlyos hiányosságaira a tárgyak vizsgálatával kapcsolatban, illetve megmosolyogtató volt a résztvevők számára is az elavult nyilvántartási rendszer, a régies elnevezések és a hiányos adatok. Értékes információkhoz jutottunk mi szakemberek is a katonai hagyományörzők részéről fémmegmunkálással foglalkozók észrevételei által, melyekkel egyes tárgyak alakjában megmutatkozó készítésük módszereire utaló nyomokat ismertek fel. A hadi hagyományörzők egyöntetű véleménye volt a programot követően, hogy igényelnék több ilyen jellegű program rendezését és üdvösnök tartják a nyitást a múzeumok részéről a hadi hagyományörzők felé. Felbecsülhetetlennek tartják azt a tudást, melyet az eredeti tárgyak kézbefogásával szerezhettek, még ha ez minden információigényüket nem is elégítette ki. A további tárgyvizsgálatokat is fontosnak tartják, hogy munkájuk során még hívebben jeleníthessenek meg egy-egy történelmi korszakot annak minden apró részletével.

A rendezvény lebonyolítása az előzetes programtervnek megfelelően semmilyen fennakadást nem szenvedett, és a kiemelten fontosnak tartott szakmai párbeszédre is elég idő jutott. A nyitás tehát megtörtént a hagyományörző civil szervezetek felé, illetve a szakmailag fontos fejlődéshez szükséges új tapasztalatok megszerzése is kölcsönösen megtörtént.

A délelőtti konferenciát és a kamara kiállítás megnyitóját követően a délután folyamán a Múzeumok Őszi Fesztiváljának keretében a „Csak itt, csak most – Pincétől a padlásig” című program is sikeresen lezajlott. Sok gyermeket, és a gyermekek szüleit is vonzotta. Elsősorban a hadi hagyományörző csoportok bemutatkozása volt nagyon népszerű, ami azon is mérhető volt, hogy az emeleti múzeumpedagógiai foglalkozások – bár szándékosan fedte az időpontjuk a hadi hagyományörző bemutatók időpontjait – csak akkor indultak be, amikor az udvaron a csoportok bemutatkozása véget ért. Ennek ellenére a múzeumpedagógiai



HAJDÚBÖSZÖRMÉNY

HAJDÚSÁGI MÚZEUM
H - 4220 Hajdúböszörmény
Kossuth Lajos utca 1.
Tel.: 06-52-229-038; 06-52-561-182
e-mail: info@hajdusagimuzeum.hu
www.hajdusagimuzeum.hu

foglalkozások is nagy érdeklődés mellett zajlottak le. Akik megnézték az udvaron a bemutatókat utána az emeletre mentek a foglalkozásokat kipróbálni. A legkevesebb látogatót a kamara kiállítás vonzotta, de akik megnézték – elsősorban a gyerekek – ujjongva és csodálkozva mesélték szüleiknek, hogy miket láttak, így ez is sikeresnek mondható. A kis látogatószám jobbár annak tudható be, hogy egyetlen napig volt látható a kiállítás, ami szokatlan a Hajdúsági Múzeum programjai és kiállításai között. Összességében mindenki elégedetten távozott és a hadi hagyományörzők is jelezték, hogy a jobbára gyerekekből álló közönség nagyon érdeklődő és hálás volt, nekik pedig láthatóan nagy élményt nyújtott, hogy fegyvermásolatokat vehettek kézbe és „igazi” páncélokat ölthettek magukra. Ezek alapján joggal remélhető, hogy a programon résztvevők a következő Múzeumok Őszi Fesztiváljára is eljönnek majd, illetve más, hasonló jellegű múzeumi programon is számíthatunk a megjelenésükre.

A programról szóló szakmai beszámoló és a képek elérhetők a Hajdúsági Múzeum weboldalan, a <http://www.hajdusagimuzeum.hu/en/nka-palyazatok> címen.



Szekeres Gyula
múzeumigazgató
Hajdúsági Múzeum



Kopócs János
történész-muzeológus
Hajdúsági Múzeum

Hajdúböszörmény, 2013.11.25.

Fotódokumentáció a rendezvényről



Részlet a kiállításból



Előadás korhű ruhában, korhű környezetben



Élmények testközelből



HAJDÚBÖSZÖRMÉNY

HAJDÚSÁGI MÚZEUM
H - 4220 Hajdúböszörmény
Kossuth Lajos utca 1.
Tel.: 06-52-229-038; 06-52-561-182
e-mail: info@hajdusagimuzeum.hu
www.hajdusagimuzeum.hu



A hagyományörzők mindent beleadtak



A bemutatók vonzották a közönséget



A gyerekek minden foglalkozást kipróbáltak